

Bakgrunn for vedtak
Smøråa kraftverk

Rauma kommune i Møre og Romsdal fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Blåfall AS
Referanse	
Dato	18.12.2015
Notatnummer	KSK-notat 99/2015
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Eirik Bjørkhaug

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVEs oppsummering av sakene i Rauma og Nesset kommuner

NVE har foretatt en samlet behandling av ti søknader om tillatelse til bygging av småkraftverk i Rauma og Nesset kommuner. De respektive bakgrunn for vedtak-notatene for søknadene er angitt i tabellen under. Åtte søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk er behandlet samtidig med søknadene om vassdragskonsesjon.

NVE har valgt å vurdere Kavlifoss minikraftverk samlet med de fire sakene i Isfjorden. Vurderingene for dette prosjektet er gjengitt i KSK-notat nr. 101-104 i relevante avsnitt, samt i KI-notat nr. 31.

Under behandlingen av søknadene i Rauma og Nesset kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant. Vi har i tillegg valgt å gi en samlet framstilling og vurdert samlet belastning av søknadene i Isfjorden i Rauma kommune, men presentert dette i hvert sitt dokument. Søknadene i Eresfjorden er også vurdert samlet for enkelte tema. Resten av søknadene ligger svært spredt og er kun vurdert i sine respektive områder.

SØKER	KRAFTVERKSNAVN	KSK-NOTAT NR.	PRODUKSJON (GWH)	EFFEKT (MW)
Clemens kraft AS	Kvidalselva kraftverk	96	6,1	2,3
Clemens kraft AS	Strandelva kraftverk	97	13,3	5
Skorga kraftverk AS	Skorga kraftverk	98	10	3
Blåfall AS	Smøråa kraftverk	99	6,6	2,57
Småkraft AS	Skorgeelva kraftverk	100	18	6,49
NK Småkraft AS	Morgådalselva kraftverk	101	9,2	3,6
NK Småkraft AS	Loftdalselva kraftverk	102	14	6,0
NK Småkraft AS	Rabbelva kraftverk	103	8,1	3,29
NK Småkraft AS	Høgseterelva kraftverk	104	7,0	3,02
KI-NOTAT				
		NR.		
Rauma Energi AS	Kavlifoss kraftverk	31	3,4	0,99
Sum	Alle kraftverkene		95,7	36,3

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne og private interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

I høringsperioden for sakene i Rauma og Nesset ble det fremmet innsigelser fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Innsigelsene ble fremmet til Strandelva kraftverk i Nesset kommune og Tverrberget, Loftdalselva, Høgseterelva og Rabbelva kraftverk i Rauma kommune. Søknaden om Tverrberget kraftverk ble trukket av søker etter høringsperioden, men før befaring av kraftverkene. NK Småkraft AS sendte inn planendringer på Loftdalselva, Rabbelva og Høgseterelva. Disse ble sendt på begrenset høring etter befaring. Fylkesmannen valgte å trekke innsigelsene til alle disse tre kraftverkene etter den nye høringsperioden. Dermed er det kun Strandelva kraftverk Fylkesmannen fremdeles har innsigelse til av de gjenværende søknadene. NVE var i dialog med Fylkesmannen i Møre og Romsdal 18.11.2015 hvor man ble enige om at det ikke var behov for å gjennomføre et formelt innsigelsesmøte.

Etter en helhetsvurdering av planene for de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved seks av de omsøkte tiltakene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Kvidalselva, Skorga, Skorgeelva, Morgådalselva, Loftdalselva og Rabbelva kraftverk. NVE mener ulempene ved bygging av Strandelva, Smøråa, Høgseterelva og Kavlifoss kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse fire kraftverkene.

Samlet vil NVEs vedtak gi drøye 65 GWh i ny fornybar energiproduksjon i et middels år. Vi mener dette vil gi et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen inngått med Sverige.

Sammendrag

Blåfall AS er søker for Smøråa kraftverk i Rauma kommune. En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 6,6 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for et småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert drøyt 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Rauma kommune mener tiltaket kan gjennomføres gitt at hensyn i tråd med tiltak i gul sone i kommunens vassdragsplan følges. **Fylkesmannen i Møre og Romsdal** og **Møre og Romsdal fylkeskommune** er kritiske til valgt inntak, og ber NVE vurdere flytting av inntaket til nedenfor fosselandskapet. **Forum for Natur og Friluftsliv** går imot prosjektet. **Oddbjørn og Pål Engen** påpeker at Blåfall ikke har gyldig avtale om fallrettigheter med dem og de går imot enhver utbygging i Blåfall AS sin regi. **Mattilsynet** har ingen merknader til prosjektet. **Direktoratet for Mineralforvaltning** mener tiltaket ikke kommer i konflikt med mineralressurser av regional eller nasjonal verdi. **Statens vegvesen** har ingen vesentlige merknader til prosjektet. **Istad Nett AS** hevder det ikke er spesielle utfordringer for regionalnettet for Smøråa kraftverk og **Rauma Energi AS** har inngått avtale om anleggsbidrag ved ev. konsesjon.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Flere av høringspartene er kritiske til inntaksplassering, med 5 inntak i fosselandskapet på kote 395 i Smøråa. NVE mener det planlagte kraftverket vil berøre viktige landskapsverdier i et sammenhengende fosse- og strykparti som strekker seg i vifteform over et større område både innenfor og utenfor Trollstigen landskapsvernområde. Prosjektet vil også berøre mulige gyte- og oppvekstområder for sjørørret i Smøråa som er en sideelv til Innfjordelva. NVE mener konsekvenser for anadrom laksefisk kan avbøtes i tilstrekkelig grad. Smøråa kraftverk vil gi om lag 6,6 GWh slik som omsøkt. NVE mener fordelene ved kraftverket ikke oppveier de negative konsekvensene for landskapsverdiene knyttet til fossepartiet i Smøråa.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Smøråa kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE gir ikke Blåfall AS tillatelse til bygging av Smøråa kraftverk.

Innhold

Sammendrag	2
NVEs konklusjon	3
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	7
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	8
NVEs vurdering	14
NVEs konklusjon	19

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Blåfall AS, datert 24.11.2014:

«Blåfall AS ønsker å utnytte vannfallet i Smøråa i Rauma kommune i Møre og Romsdal fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:
 - Å bygge Smøråa kraftstasjon
2. Etter energiloven om tillatelse til:
 - Bygging og drift av Smøråa kraftverk som beskrevet i søknaden»

Smøråa kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	5,57
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	10,3
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	58,45
Middelvallvannføring	l/s	333
Alminnelig lavvannføring	l/s	35
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	88
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	28

KRAFTVERK

Inntak	moh.	395
Avløp	moh.	20
Lengde på berørt elvestrekning	m	1600
Brutto fallhøyde	m	375
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,82
Slukeevne, maks	l/s	830
Minste driftsvannføring	l/s	50
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	35
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	35
Tilløpsrør, diameter	mm	550
Tilløpsrør, lengde	m	1470
Installert effekt, maks	MW	2,57
Brukstid	timer	2560

MAGASIN

Magasinvolum	mill. m ³	-
HRV	moh.	395
LRV	moh.	395

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	3,8
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	2,8
Produksjon, årlig middel	GWh	6,6

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	31,6
-------------------	---------	------

Smøråa kraftverk, elektriske anlegg

Ytelse	MVA	2,9
Spenning	kV	22

Ytelse	MVA	2,9
Omsetning	kV/kV	22

Lengde	m	0,2
Nominell spänning	kV	22
		Jordkabel

Søker er Blåfall AS som har inngått avtale med flere av grunneierne om utbygging av Smøråa kraftverk. Det mangler avtaler med en av grunneierne.

Smøråa renner i nord-østlig retning ned i Innfjordelva og videre ut i Innfjorden vest for Åndalsnes. Tilsiget kommer fra området ved Smørbotn og Smørbottstinden. Inntaket er plassert like utenfor Trollstigen landskapsvernområde. Smøråa er godt synlig fra Innfjorden og langs veien innover dalen, som en fossevifte som renner hvit over blankskurte berg. Området ved planlagt kraftstasjon er utbygd som industriområde. Elva er flomsikret i nedre del og det er etablert et sandtak nord-vest for elva

Inntak

Inntaket er planlagt ved kote 395 som et takrenneprosjekt med 4 inntak som overføres i en renne til hovedinntaket lengst vest. Det har i forbindelse med kvalitetssikringen og høringen særlig blitt sett på om det foreligger andre inntaksløsninger lavere i terrenget for å unngå store inngrep i den synlige fossen. Tiltakshaver påpeker imidlertid at det ikke finnes gode løsninger lenger ned i Smøråa som samtidig er økonomisk gjennomførbare. Dette er derfor ikke nærmere vurdert.

Vannveien vil gå som nedgravd rørgate, delvis langs eksisterende sti og traktorvei ned til planlagt kraftstasjon. Strekningen er om lag 1500 meter, og det forventes et ryddebelte på inntil 30 meter ifølge søknaden.

Kraftstasjonen vil bli lagt i nær tilknytning til industriområdet ved Gjerde fabrikker på kote 20.

Nettilknytning

Tilknytning av kraftverket vil skje som nedgravd kabel bort til eksisterende nett om lag 200 meter øst for planlagt kraftstasjon. Det er søkt egen anleggskonsesjon for nettilknytningen.

Veier

Eksisterende veier vil bli oppgradert (800 m) samt at det vil bli lagt ny vei til inntaket på 700 m.

Massetak og deponi

Overskuddsmasser vil bli plassert i naturlige lavbrekk i terrenget, og det er ikke planlagt egne tippområder.

Arealbruk

Samlet permanent berørt areal er stipulert til å være om lag 4,5 dekar, fordelt på vei, inntak og kraftstasjon.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er i kommuneplanens arealdel avsatt som LNF- område sone 4, hvor det gjelder følgende: «*Spredt bolig-, nærings- og fritidsbebyggelse kan tillates dersom statlige og fylkeskommunale sektormyndigheter ikke ha avgjørende innvendinger*».

Samlet plan (SP)

Prosjektet er ikke behandlet i samlet plan og berører heller ikke andre samlet plan prosjekter.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget er ikke et nasjonalt laksevassdrag, men Romsdalsfjorden er nasjonal laksefjord.

Andre verneområder

Prosjektområdet ligger om lag 150 meter fra Trollstigen Landskapsvernområde.

Kommunal plan for småkraftverk

Rauma kommune har utarbeidet en vassdragsplan for elvene i Rauma. I denne har kommunen er skjematisk oppstilling av hvilke krav kommunen vil at tiltakshaver skal forholde seg til ved kraftverkssøknader, avhengig av hvorvidt kraftverket planlegges innenfor grønn, gul eller rød sone. Grønn sone er områder hvor kommunen er positiv til å utnytte vassdragene til kraftproduksjon. Gul sone er vassdrag med allmenne interesser og antakelig en del interessekonflikter. Kommunene vil ovenfor søker signalisere et høyt krav til prosjektering og søknad. Rød sone er vassdrag med viktige interesser som gjør at kommunen er negativ til utbygging og vil overfor søker og NVE signalisere en svært restriktiv holdning til arealbruksendringer i disse vassdragene. Rauma kommune anbefaler at kriteriene for gul sone legges til grunn for vurdering av Smøråa kraftverk.

Høring og distriktsbehandling

Søknadene i småkraftpakke Rauma-Neset er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. De er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknadene vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Det ble avholdt folkemøte på Kommunestyresalen på Rådhuset i Rauma den 3.2.2015 i forbindelse med høringen. NVE var på befaring i området den 9.-11. juni og 2.-3. september 2015 sammen med representanter for søkeren, kommunene, Fylkesmannen, fylkeskommunen, miljøtilsynet, FNF Møre og Romsdal, grunneiere og privatpersoner. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkerne for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Rauma kommune «*stiller seg positiv til utbygging, men ber NVE stille vilkår i tråd med regelverket for gul sone i vassdragsplanen.*». I henhold til kommunens vassdragsplanen vil kraftverk i gul sone kreve høye krav til prosjektering og søknad.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal mener rapporten om biologisk mangfold er for generell. Kraftverket må planlegges med omløpsventil av hensyn til anadrom fisk nedenfor. Av hensyn til landskapsinngrep tilrås det å flytte inntak ned til kote 250. NVE refererer følgende konklusjon fra uttalelsen:

«...Redusert vassføring i øvre del av vassdraget (fossen), samt inntak og ein betongkanal som skjer av dei andre bekkeløpa, er klart mest uheldig i dette prosjektet. Fylkesmannen vil rå til at ein søker å finne løysingar med inntak lenger ned som kan redusere dei landskapsmessige konsekvensane.»

Møre og Romsdal fylkeskommune

Potensial for funn av kulturminner er vurdert som lavt, men de ønsker likevel å befare området ved Setra, som kan indikere tidligere stølsbruk. NVE refererer følgende konklusjon fra uttalelsen:

«Smøråa kraftverk er rekna å gi ein gjennomsnittleg årsproduksjon på 6,6 GWh. Dette er ein beskjeden produksjon sett opp mot inngrepa, særskilt landskapsinngrep både i anleggs- og driftsfase. Ut frå at ulempene for friluftsliv er moderate, kan konsesjon etter vår vurdering vere tilrådeleg. Vi rår likevel til at ein ser nærare på moglegheiter for å flytte inntaket til kraftverket lengre ned, for i større grad å skjerme det visuelt sterke landskapselementet som vass-strengane mellom ca. 300 og 450 moh. utgjer.»

«Smøråa bidrar til landskapsbiletet opp mot fjellmassiva med m.a. Finnann, Kongen og Dronninga, og ein utbygging vil påverke dette både i anleggs- og driftsfase.»

Etter befaring har **fylkeskommunen** i brev av 30.06 gitt følgende uttalelse:

«Vi viser til synfaring den 11.6.2015 i samband med vassdr. Smøråa og Skorgeelva kraftverk
Smøråa

Området ved Setra blei visuelt registrert. Det blei ikkje påvist synlege strukturar, men vegetasjonen med frodig gras og stor, fin bjørkeskog tyder på at området har vore intensivt slått eller beitet. Det er sannsynleg å setje seternamnet i samanheng med dette, og at det kan finnast spor etter eldre bruk under markoverflata. Området ligg likevel om lag 200 meter sørvest for Smøråa, med atterhald om at det ikkje skjer inngrep meir enn 160 m frå elva, frå kote 300 og oppover, vil vi ikkje ha merknadar knytt til automatisk freda kulturminne.

Vi etterspør likevel ei betre visualisering av inntaksløysinga, og dei visuelle konsekvensane dette har sett frå bygda.»

FNF-Møre om Romsdal har i brev av 20.03.2015 gitt uttalelse og vi referer konklusjonen:

«Ut frå landskapsomsyn, friluftsliv, biologisk mangfald og inngrep i uberørt natur rår vi til at Smøåa kraftverk ikkje får konsesjon.»

De påpeker også at de ikke er sikker på hvor vandringshinderet for anadrom fisk er, og at de tror det er lengre opp i vassdraget enn der kraftstasjonen er tenkt plassert.

Oddbjørn og Pål Engen påpeker at de ikke vil skrive under på avtalen med Blåfall AS da de anser sine fallretter som mye mer verdt enn det søker vil gi i avtalen.

Mattilsynet har ingen merknader til prosjektet.

Direktoratet for Mineralforvaltning har kommet frem til at tiltaket ikke kommer i konflikt med mineralressurser av regional eller nasjonal verdi.

Statens vegvesen har ingen vesentlige merknader til prosjektet, men ber om at den videre planlegging tar hensyn til veglovens bestemmelser om byggegrenser og avkjørsler.

Istad Nett AS viser til at transformorkapasiteten er tilstrekkelig for alle prosjektene i både Rauma og Nesset kommuner. Nettkapasiteten i regionalnettet kan få en flaskehals om alle prosjektene realiseres samtidig som en av linjene ut av området saneres. Det vil utløse et transformeringsbehov i Isfjorden.

Rauma Energi AS påpeker at det er inngått avtale om anleggsbidrag som gjøres gjeldende ved ev. konsesjon og at det er ledig kapasitet i nettet videre mot Bø transformatorstasjon og ut på sentralnettet

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søkers kommentarer er forkortet av NVE og er kun gjengitt der det foreligger viktige momenter i saken. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

Blåfall AS kommenterte høringsuttalelsene i brev av 12.05.2015.

«...Direktoratet for mineralforvaltning:

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) har registrert har meddelt at tiltaket ikke kommer i konflikt med mineralressurser av regional eller nasjonal verdi.

Kommentar:

Utbygger har ingen kommentarer til uttalelsen fra DMF.

FNF Møre og Romsdal:

FNF Møre og Romsdal påpeker at inngrepet vil ligge i et INON-område. FNF mener området er et blikkfang og et viktig landskapselement. Overføringene vil bli et sår i landskapet.

FNF tror at fisk i Smøråa vil bli skadelidende fordi den går lenger enn avløpet til kraftstasjon og at den derved blir skadelidende. FNF mener at den anadrome strekning i nedre del av elva må hensyntas.

FNF Møre og Romsdal mener at konsesjon for Smøråa ikke bør gis.

Kommentar:

Utbygger vil etablere omløpsventil dersom NVE ser det som nødvendig.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal foreslår å redusere alternativet ved å ha inntaket lenger ned i elven pga innsyn til fallet fra dalen. Fylkesmannen mener at rapport for biologisk mangfold kunne ha vært mer grundig. Fylkesmannen ønsker at det monteres omløpsventil i kraftverket.

Kommentar:

Utbygger har vurdert endret plassering av inntak til ca. kote 250. Ved kote 250 observerer man at mye av vannføringen renner i grunnen under elveleiet. Omløpsventil vil etableres om NVE mener det er behov for dette.

Istad Nett AS:

Istad Nett AS meddeler at transformorkapasiteten er god nok til å ta imot ny kraft. Mer kraft kan utløse behov for 420/132 kV transformering i Isfjorden for å håndtere kraftoverskuddet.

Kommentar:

Utbygger har ingen kommentar til uttalelsen fra Istad Nett AS.

Mattilsynet:

Mattilsynet har ingen kommentar til tiltaket.

Kommentar:

Utbygger har ingen kommentar til uttalelsen fra Mattilsynet.

Oddbjørn Engen

Oddbjørn Engen ønsker ikke å inngå endringsavtale med utbygger om utbygging. Engen er ikke imot utbygging av elva, men ønsker ikke dette gjennomført av utbygger.

Kommentar:

Utbygger vil forsøke å få til en avtale med Engen. Dersom ikke dette lykkes, vil jordskifte med bruksordning måtte etableres. Engen er i mindretall i forhold til de andre fallrettseierne i forhold til fallmeterfordeling.

Rauma Energi AS

Rauma Energi AS meddeler at det er ledig kapasitet i nettet mot Bø transformatorstasjon og ut på sentralnettet.

Kommentarer:

Utbygger har ingen kommentar til uttalelsen fra Rauma Energi AS.

Rauma kommune:

Kommunen stiller seg positiv til byggingen av Smøråa kraftverk, men ber om at NVE stiller krav i samsvar med gul sone i vassdragsplanen.

Kommentarer:

Utbygger vil forholde seg til de krav NVE setter for gjennomføring av tiltaket.

Statens vegvesen:

Statens Vegvesen har ikke vesentlige merknader til bygging av kraftverket, men ber om at det i den videre planlegging tas hensyn til veglovens bestemmelser om byggegrenser og avkjørsler.

Kommentarer:

Ved utbygging av Smøråa kraftverk vil eksisterende vegnett benyttes. Dersom det er behov for endret bruk vil utbygger ta kontakt med Statens Vegvesen.

Tilleggsopplysninger

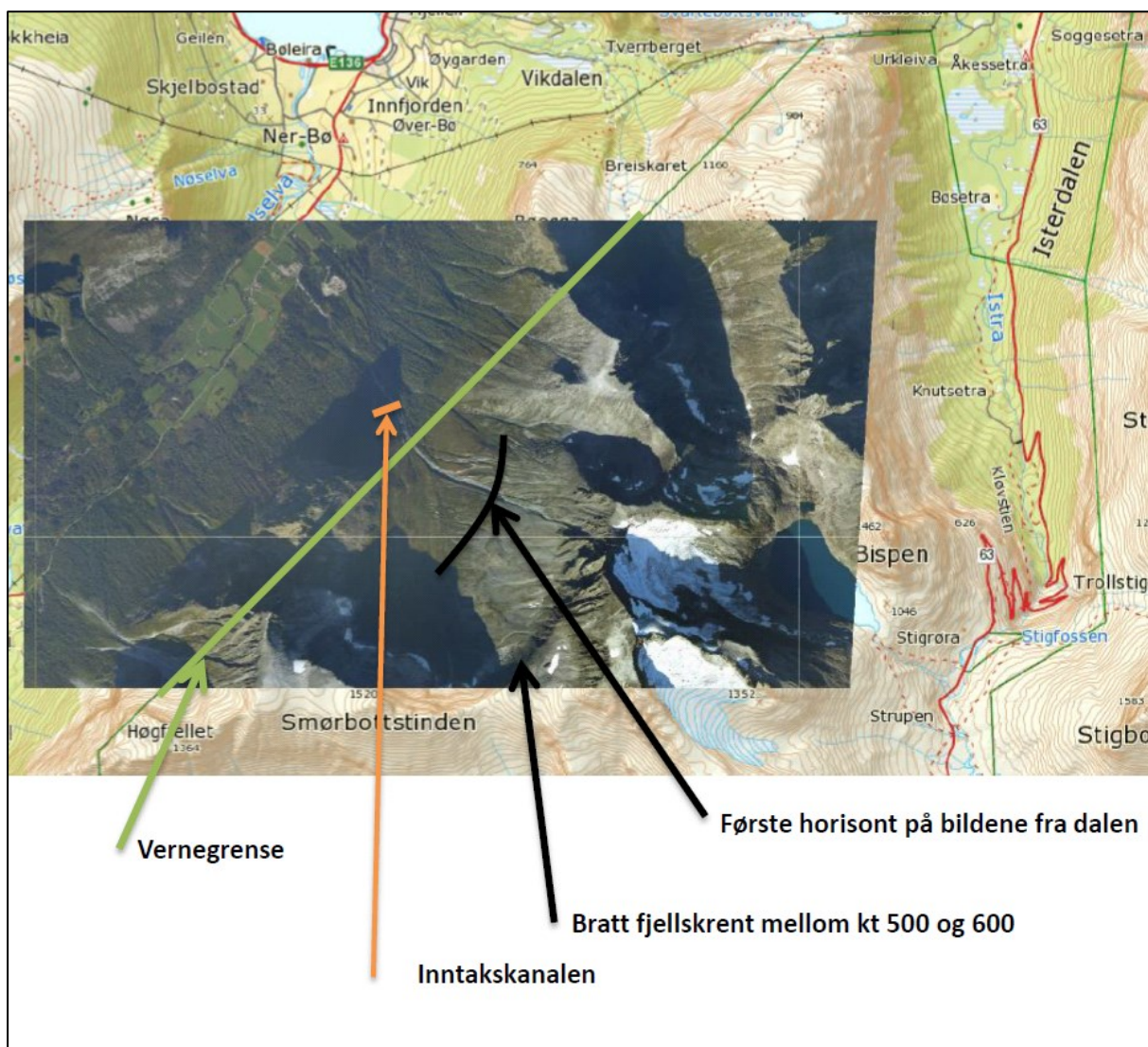
Etter befaring har NVE bedt om en visualisering av inntaksrenne og oppdaterte kart til prosjektet:

«På bakgrunn av innspill i høringsperioden og NVEs sluttbefaring den 11.6.2015 ber NVE om ytterligere beskrivelser av prosjektet. Det var, under befaring, vanskelig å få avdekket nøyaktig hvor overføringen og inntaket skulle ligge. Fossen i Smøråa er et viktig landskapselement og øvre del av fossen ligger inne i landskapsvernområdet. Forhold knyttet til overføringsanlegget og inntaket er avgjørende for konsesjonsspørsmålet, og må beskrives nærmere. NVE ber derfor om en bedre beskrivelse av overføringsanlegget og inntaksløsningen til kraftverket. Hvor, nøyaktig, skal inntaket plasseres? Vi ber om en visualisering, der inngrepet (størrelse, omfang, etc) er tegnet inn på foto og hvor grensen for landskapsvernområdet like ovenfor også er tegnet inn. For øvrig ber vi om en oppdatering av søknadens detaljkart, der inngrepene og inngrepssoner kommer tydeligere frem, herunder overføringsanlegg, inntaksområde, riggplasser, vannvei, veier som skal benyttes etc. tegnes inn.»

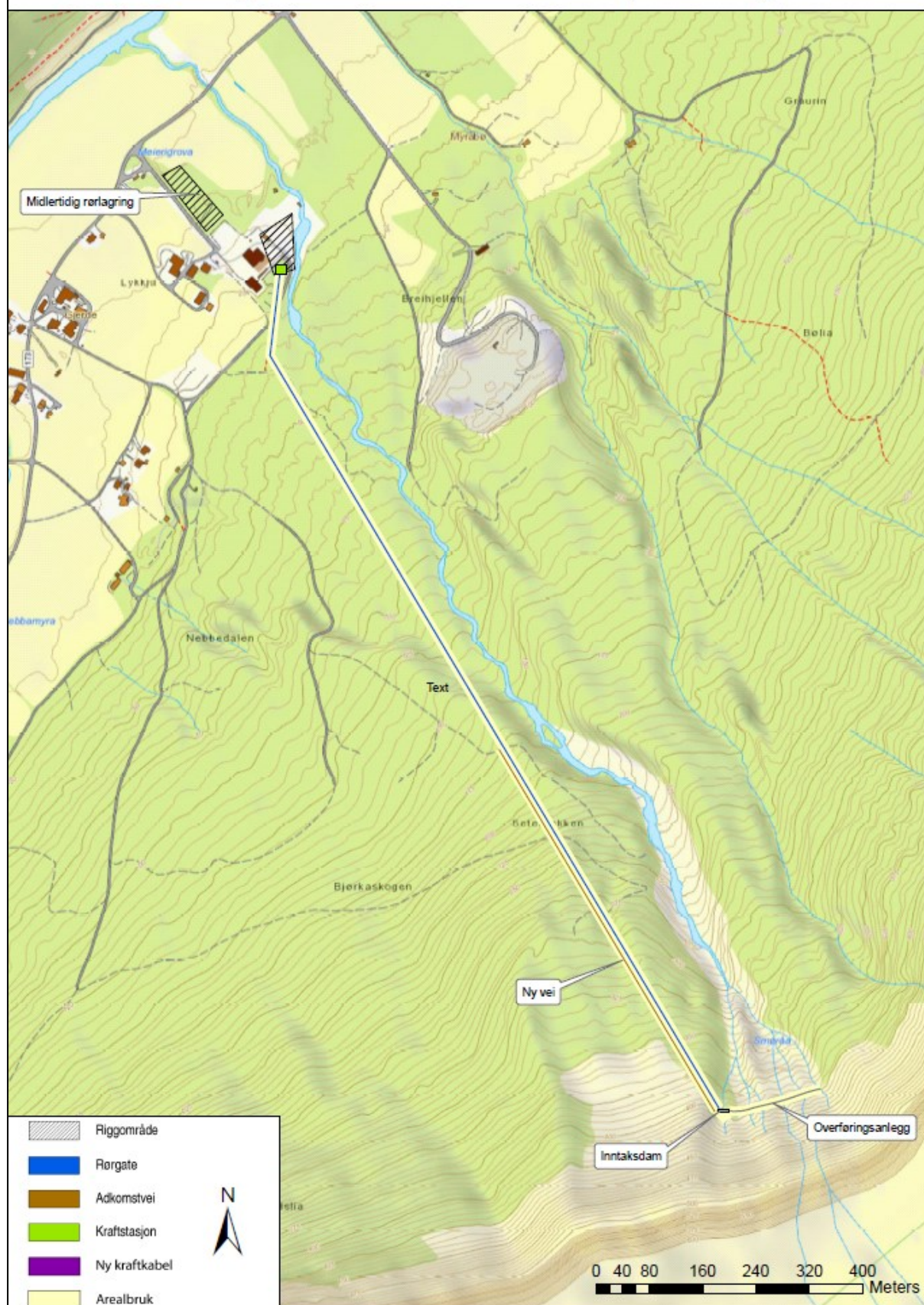
NVE mottok følgende visualiseringer og oppdatert kart i e-post av 03.08.2015:

Smøråa sett fra avstand. Grønn linje markerer grense for landskapsvernområde, sort linje markerer inntakspunktene til kraftverket.

Detaljkart Smøråa kraftverk (1:5 000)

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 5,57 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,33 m³/s. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og høstflom. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 88 og 28 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 35 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 0,83 m³/s og minste driftsvannføring 0,05 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 35 l/s hele året. Minstevannføringen foreslås med slippsted i det vestre løpet. De øvrige løpene, inkludert hovedløpet vil ikke få vann før disse bekkene løper sammen ved om lag kote 250. Ifølge søknaden vil dette medføre at om lag 73 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon. Resterende vannmengde vil hovedsakelig komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 35 l/s, vil det i lengre perioder bare gå minstevannføring i elva. Vannføringskurver vedlagt søknaden viser at det bare unntaksvis vil gå mer vann enn foreslått minstevannføring på berørt strekning i Smøråa. Restfeltet er i tillegg lite og vil gi et gjennomsnittlig tilsig på om lag 0,1 m³/s ved kraftstasjonen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 23 dager i et middels vått år. I 45 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er høy og vil frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk.

Produksjon og kostnader

Kostnadene i forbindelse med bygging av Smøråa kraftverk er estimert til 31,6 mill.kr, og produksjonen er beregnet til 6,6 GWh/år. Dette gir en spesifikk utbyggingspris på ca. 4,79 kr/kWh ifølge søknaden

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Naturmangfold

Naturtyper

Det er registrert 15 naturtypeområder etter DN's håndbok 13 som kan bli berørt av de omsøkte prosjektene i Rauma-Nesetpakken, jf. Tabell 1. Naturtypene er bekkekløft, edelløvsog, fossesprøytsone, naturbeitemark, slåttemark, gråor-heggeskog, beiteskog, rikmyr og gammel lauvskog.

Tabell 1: Oversikt over naturtyper i søknadene i Rauma-Nesetpakken

Kraftverk	Naturtype	Antall lokaliteter	Verdisetting
Strandelva	Bekkekløft	1	2
	Edelløvskog	3	A, A* og B*
	Fossesprøytsone	1	B
Rabbelva	Edelløvskog	1	B
Loftdalselva	Naturbeitemark	1	B
	Edelløvskog	1	B
	Bekkekløft	1	C
Skorga	Slåttemark	1	B
	Edelløvskog*	1	B
	Gråor-heggeskog*	1	C
	Beiteskog*	1	C
	Rikmyr*	1	C
Skorgeelva	Gammel lauvskog*	1	A

* Ligger nær tiltaksområdet men blir ikke direkte påvirket.

Det er ifølge biologisk mangfoldrapporten vedlagt søknaden ingen registrerte naturtyper regnet som viktige etter DN-håndbok 13 som blir berørt av en ev. utbygging av Smøråa kraftverk.

Arter

I søknadene om småkraftverk i Rauma-Nesetpakken er det observert 37 ulike rødlistede arter. De fleste artene er observert i nærheten av influensområdet, men blir i liten grad påvirket av tiltaket. Disse artene er ikke ramset opp i tabellen nedenfor. Artene som er observert innenfor influensområdene, eller i tilknytning til leveområder som blir berørt av de omsøkte kraftverkene er listet opp i tabell 2. Tabellen er oppdatert i henhold til rødliste 2015.

Tabell 2: Sjeldne og truede arter i tilknytning til sakene i Rauma-Nesetpakken

Kraftverk	Art	Kommentar	Rødlistekategori
Strandelva	Prydrødspore*	Sør for elva	EN
	Liten porfyrslørsopp	Sør for elva, sopprot**	NT
	Husbukk	Sør for elva	VU
	Skrukkeøre	Sør for elva	NT
	Alm	Sør for elva, mange individer	VU
	Svartnende kantarell	Nord for elva, sopprot**	NT
	Hasselrurlav	Nord for elva	NT
	Indigorødspore	Nord for elva	NT
Morgådalselva	Jerv*		EN
Rabbelva/Høgseterelva	Alm	Mange individer mellom Høgseterelva og Rabbelva	VU
	Vipe	I influensområdet	EN
	Jerv*		EN
Loftdalselva	Stær*	I influensområdet	NT
	Bergirisk*	I influensområdet	NT
	Hvitkurle	Langs stien i naturbeitemarka	NT
	Alm	Nordlige fjellside, mange individer	VU
	Jerv*		EN
Smøråa	Jerv*	I fjellet nær tiltaket	EN

	Gaupe*	Streifdyr	EN
Skorga	Oter	Ved sjøen/elvas utløp	VU
	Alm*	Østsiden av elva	VU
Skorgeelva	Rustdoggnål*	I gammel lauvskog	NT
	Alm	Lauvskog langs elva	VU
	Ospehvitkjuke*	I gammel lauvskog	NT
	Skorpepiggsopp*	I gammel lauvskog	NT

*Rødlistede arter som er registrert i et utvidet influensområde, men som ikke blir direkte berørt av tiltaket.

**Sopprot er en symbiotisk forbindelse mellom sopp og planterøtter. De markerte soppene i tabellen er avhengig av røtter fra spesifikk trær.

I følge biologisk mangfoldrapporten som er vedlagt søknaden består floraen ved Smøråa av vanlige vidt utbredte arter. Det er registrert jerv (EN) og gaupe (EN) i omkringliggende områder, og selv om de har store leveområder og kan streife innom det planlagt utbygde området, forventer NVE at tiltaket ikke kommer i vesentlig konflikt med disse artene. Videre er det flere fuglearter som er registrert ved Gjerde, nedenfor influensområdet, og som NVE mener ikke vil bli påvirket av en ev. utbygging.

Det går en trekkvei for hjort igjennom tiltaksområdet omtrent midt i planlagt røttrasé. NVE mener at trekkmønsteret kan bli endret i anleggsfasen, men vi har ikke tillagt forholdet avgjørende vekt.

Anadrom laksefisk

Innfjordelva har en lakseførende strekning på ca. 5,6 km. Elva har en bestand av laks som i lakseregisteret er vurdert som *svært dårlig* og en sjørretbestand vurdert som *redusert*. Anadrom laksefisk kan gå opp i Smøråa om lag 100 meter over der kraftstasjonen er tenkt plassert. Etter dette blir elva gradvis brattere og mindre egnet for fisk uten at det er definerte vandringshinder før et godt stykke lengre opp i Smøråa. Nedre del av Smøråa har gyte- og oppvekstområder for sjørret. Fylkesmannen påpeker at det er behov for omløpsventil av hensyn til anadrom fisk nedstrøms kraftverket, og FNF mener sjørret kan vandre lengre opp i elva enn der kraftverket er planlagt, på kote 20. Behov for omløpsventil er lagt til grunn i søknaden. NVE mener det vil være aktuelt ved en ev. konsesjon å trekke kraftstasjonen noe lengre opp for å redusere de negative virkningene for sjørretførende strekning i Smøråa og at det er behov for omløpsventil i kraftverket for å redusere hastige vannstandsendringer nedstrøms kraftverket ved ev. utfall i kraftstasjonen. NVE mener en ev. utbygging vil ha akseptable konsekvenser for anadrom laksefisk, gitt avbøtende tiltak.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Smøråa kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 20.11.2015. Fylkesmannen i Møre og Romsdal er kritisk til kvaliteten på undersøkelsene av biologisk mangfold i som er vedlagt søknaden. NVE er delvis enig i dette men vi mener det likevel samlet sett er innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

En eventuell utbygging av Smøråa vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra Smøråa kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. NVE det i denne saken er tiltaket virkninger på landskaps- og friluftslivsinteressene ved Smøråa, og ikke naturmangfoldet, som er avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og verneområder

Opprettelse av Trollstigen landskapsvernområde ble kunngjort 30.11.2006 i *Forskrift om verneplan for Reinheimen, vedlegg 4. Vern av Trollstigen landskapsvernområde, Rauma og Norddal kommuner, Møre og Romsdal*. Formålet med vernet er beskrevet i § 2 bl.a. å «*ta vare på eit særprega og vakkert natur- og kulturlandskap*», å «*ta vare på eit sammanhengande område frå høg fjell med leveområda til villreinen i Ottadalen nord til skogområde øvst i Isterdalen og Meiadalen*», og endelig å «*ta vare på geologiske førekomster og landskapsformer*».

I Møre og Romsdal er vernegrensene markert med koordinatfestede grenser. Vernegrensene er juridisk gyldige grenser med konsekvenser for tillatt arealbruk. Det er nasjonalparkstyret som er ansvarlig for nødvendig grensemerking og vedlikehold av merkingen, etter at Fylkesmannen har besørget førstegangsmarkering gjennom grensegang utført av jordskifteverket. Alle prosjektene i Rauma-Nettet er plassert utenfor verneområdene, og forskriftene er derfor ikke relevante, med mulig unntak for verneformålene ved vurdering etter naturmangfoldloven § 49: «*Kan virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov, innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelse om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkår. For annen virksomhet gjelder aktsomhetsplikten etter § 6*». Inntaket til Smøråa kraftverk ligger om lag 150 meter utenfor grensen, men NVE mener fosselandskapet utgjør et sammenhengende landskapselement fra områder innenfor vernegrensen og videre ned til om lag kote 250 i Smøråa. NVE mener derfor at naturmangfoldloven § 49 skal tillegges vekt ved vurdering av tiltaket i Smøråa.

Smøråa er godt synlig fra Innfjorden og langs veien innover dalen, som et sterkt visuelt landskapselement. Fossen utgjør en fossevifte som renner hvit over blankskurte berg. Selv om landskapsvernområdets avgrensing er om lag 150 meter ovenfor inntaket ved kote 395 mener NVE at fosseviften som Smøråa utgjør fra landskapsvernområdet og videre nedover til om lag kote 250 utgjør et sammenhengende landskapselement av stor verdi.

Flere av høringspartene mener det er viktig å vurdere et alternativ med inntak lengre ned i dalen for å redusere negative konsekvenser for landskapsinntrykket. NVE har bedt om et slikt alternativ ved flere anledninger, men tiltakshaver påpeker at det ikke er gjennomførbart etter en helhetlig vurdering av tekniske utfordringer og økonomiske konsekvenser. NVE forholder seg derfor til det alternativ som er fremmet i konsesjonssøknaden og som videre er presisert under sluttbefaringen. NVE ser videre at det

vil være teknisk utfordrende med et inntak lenger ned i dalen da sideryggene med løsmasser og fjell på begge sider av elva er svært bratte, samt at det vil gi betydelig reduksjon av fallhøyde og dermed kraftproduksjon.

Det planlagte kraftverket vil ved en ev. utbygging frata Smøråa mesteparten av vannføringen i store deler av året. En maksimal slukeevne på 250 % av middelvannføringen vil medføre at det bare unntaksvis vil gå overløp over inntaket, og minstevannføringen vil være den dominerende vannføringen. I sommersesongen, når landskapsverdiene er koblet til friluftsliv, turisme og reiseliv vil det ifølge vedlagte hydrologiske beregninger primært gå minstevannføring på 35 l/s, som omsøkt. Minstevannføringen er planlagt sluppet fra hovedinntaket og ut i bekken lengst vest. Denne bekken har etter NVEs syn liten eller ingen betydning for landskapsinntrykket. Det er de 4 bekkene som renner i midten over blankskurte berg som, på det aktuelle stedet, har mest betydning for det visuelle inntrykket i Smøråa. Dette vil medføre at de visuelt viktige bekkene ikke vil få vil vann før de løper sammen ved om lag ved kote 250. NVE mener i tillegg den foreslåtte minstevannføringen på 35 l/s ikke er tilstrekkelig til å kunne ivareta det visuelle inntrykket av fosselandskapet, selv om det ville blitt sluppet fra et eller flere av de andre bekkeinntakene. NVE er videre kritisk til valg av løsning for inntak og vannslipp, og vi kan ikke se at det finnes en løsning som kan avbøte de forhold som er omtalt koblet til landskapsensyn.

NVE mener omsøkt inntak vil gi store inngrep i et fosselandskap med betydelig verdi like utenfor Trollstigen landskapsvernområde. Inngrep i dette området vil kunne gi en negativ opplevelse av fosselandskapet videre innover i verneområdet da fosselandskapet både innenfor og utenfor vernegrensen er et sammenhengende viktig landskapselement. Naturmangfoldloven § 49 er derfor tillagt vekt i vurderingen av Smøråa kraftverk.

Store urørte naturområder

Regjeringen har utviklet INON – «*Inngrepsfrie naturområder i Norge*» - som verktøy i arealforvaltningen, men det skal fortsatt gjøres en vurdering av hvordan tiltak vil påvirke «*store sammenhengende naturområder med urørt preg*»¹, heretter kalt *store urørte naturområder*.

Urørthet brukes som en indikator på andre verdier som friluftsliv, reindrift og lenger kontinuitet på naturområder som dermed har et større antall gunstige livsmiljøer for mange arter. Store urørte områder har også en egenverdi som en viktig del av norsk identitet og naturarv.

I Retningslinjer for små vannkraftverk (2007) står det at det er et nasjonalt mål at gjenværende naturområder med urørt preg blir tatt vare på, og at urørthet vanligvis vil forsterke andre verdier. NVE mener områdene lengst fra inngrep gis størst verdi. Prosjekter som påvirker områder langt fra inngrep, og som gjør at store nye områder oppleves som berørte, bør unngås. I Rauma kommune er de fleste inngrepsfrie områdene i tilknytning til verneområder.

Fylkesmannen, fylkeskommunen og FNF Møre og Romsdal har trukket fram reduksjon av INON som et negativt element ved utbygging av Smøråa kraftverk. Fylkesmannen påpeker videre at områdene som blir berørt av Smøråa kraftverk er del av et større inngrepsfritt område, vurdert som svært viktig på grunn av sin størrelse. NVE mener at det er naturlig å vurdere øvre del av Smøråa, fra om lag kote 250 og oppover som et viktig landskapselement i et større sammenhengende naturområde, som også er godt synlig fra Innfjorden og dalbunnen innover, og at de nye retningslinjene er relevant for vurderingen av en ev. utbygging av øvre del av Smøråa. Vi mener et ev. kraftverk med takrenneinntak nær landskapsvernområdet vil virke negativt for et større naturområde med urørt preg.

¹ Brev fra OED til NVE 11.5.2015 Inngrepsfrie naturområder (INON) – utvikling som verktøy i arealpolitikken.

Kulturminner

Fylkeskommunen påpekte i høringen at det var viktig å få undersøkt området ved Setra, som kunne indikere menneskelig aktivitet fra gammel tid. Fylkeskommunen stilte på befaring og undersøkte dette nærmere. Fylkeskommunen mener tiltaket ikke vil påvirke Setra slik planene foreligger. NVE mener tiltaket, slik det er omsøkt, ikke kommer i konflikt med kulturminner.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Smøråa er i dag drikkevannskilde for 5 husstander/gårdsbruk til vannuttak. Ved en ev. utnyttelse av Smøråa til kraftproduksjon må det sikres tilstrekkelig vann og vannkvalitet til de husstandene dette gjelder.

Samfunnsmessige fordeler

Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. En utbygging av alle de ti omsøkte kraftverkene i Rauma og Nesset vil til sammen kunne gi 95,7 GWh/år i fornybar energi. En eventuell utbygging av Smøråa kraftverk vil gi 6,6 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Smøråa kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Flere av høringspartene er kritiske til inntaksplassering, med 5 inntak i fosselandskapet på kote 395 i Smøråa. NVE mener det planlagte kraftverket vil berøre viktige landskapsverdier i et sammenhengende fosse- og strykparti som strekker seg i vifteform over et større område både innenfor og utenfor Trollstigen landskapsvernområde. Prosjektet vil også berøre mulige gyte- og oppvekstområder for sjørret i Smøråa som er en sideelv til Innfjordelva. NVE mener konsekvenser for anadrom laksefisk kan avbøtes i tilstrekkelig grad. Smøråa kraftverk vil gi om lag 6,6 GWh slik som omsøkt. NVE mener fordelene ved kraftverket ikke oppveier de negative konsekvensene for landskapsverdiene knyttet til fossepartiet i Smøråa.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Smøråa kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE gir ikke Blåfall AS tillatelse til bygging av Smøråa kraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.